

A MUNKA

IX. évfolyam. 27. szám.

Ára 24 fillér

Salgótarján, 1931. július hó 4

Itél a nemzet.

A kormány a nemzet ítéletét kérte, mondja meg, helyesli-e azt a külső és belső politikát, amelyet eddig követett és a nemzet ítélte. Az országgyűlés mandátumának lejártá előtt fel. esztendővel bocsátotta politikáját a nemzet ítélete alá a kormányzat, mert az ország fontos elhatározások elé kerülhet és a felveendő külföldi kölcsön szempontjából sem volt mindegy, hogy utolsó hónapjait, vagy napjait élő parlamentre támaszkodó kormány tárgyal-e, vagy olyan kormány, amely most kap új bizalmat és támogatást a nemzettől. Épen az országnak és az egész magyarságnak az érdeke volt az, hogy ezeken a tárgyalásokon, mint erős tárgyaló fél minnél jobb feltételeket tudjon elérni a kormány, hogy olcsó kölcsönrel végeztethessen beruházó munkálatokat és juttathasson kenyérhez kényszerű télenlenségben élő munkásembereket.

Azok előtt, akik ismerték az ország közhangulatát, pillanatig sem volt kétséges, hogy Bethlen István gróf kormánya ezuttal is nehézség nélkül megkapja a többséget. A józan gondolkodású magyar nép méltányolja azt az évtizedes munkát, amelyet a nemzet érdekében a keresztény nemzeti alapon álló kormányzat kifejtett. Tudja jól, hogy az ellenzéki gáncsoskodások csak bizonyos részletekre vonatkozhatnak, de nem vitatható maga a nagy eredmény.

Bethlen István gróf volt az, aki az országot kiemelte elszigeteltségéből, aki barátokat, hatalmas támogatásokat szerzett külföldön. A külföld közvéleményében pedig egyre jobban érik a béke-revizio szükségességének gondolata és közelgünk a nagy, szent cél: a régi boldog Nagymagyarország elérése felé.

Hogy gazdasági válságban élünk és ez súlyosan nehezedik egyeseknek és az országnak a vállára, ez a szomorú tény nem tévesztette meg a magyar közvéleményt, mely tudja, hogy a gazdasági válság az egész világra kihat, azt a győztesek épen úgy érzik és nyögik, mint a legyőzöttek. Nem csoda tehát ha mi magyarok megcsönkítősságunkban nem tudtuk kivonni magunkat az alól a világjelenség alól. A kormányzatra ebben a kérdésben is csak elfogultság háriható felelősséget. A józan magyar közvélemény tehát tisztában volt azal, hogy nem kísérletezhet ismeretlen nagyot-igérőkkel, hanem ki kell tartania amellett a kormányzati rendszer mellett, amely az adott körülmények között a legtöbb eredményt érheti el a nemzet érdekében. A nemzet ítélte és ítélete az, hogy a keresztény és nemzeti politika kezében hagyta továbbra is az ország gyeplőjét. A szavazás eredménye a titkos és a nyílt kerületekben egyaránt igazolja a kormányzati politika nagy többségét, de igazolja azt is, hogy a hivatalos vagy nem hivatalos jelöltek, vagy ellenzéki jelöltek komoly talaja volt, ott meg is választották.

Az 1927-es parlament tagjainak megválasztásakor az erőviszonyok a következőképpen alakultak: kapott az egységes párt, a Keresztény Kiszáda, Földműves és Polgári Párt 170, a Keresztény gazdasági és Szociális Párt 33, a szociáldemokrata párt 14, az egyesült balpárt 9, a fajvédő párt 4, a magyar agrárpárt 3, a kispolgári (Szilágyi) párt 1, a 48-as függetlenségi (Kun) párt 1, pártönkivüli kormánytámogató 5, pártönkivüli ellenzéki 4, pártönfelüli (Apponyi) 1, mandátumpt. Az elmúlt ciklus alatt természetesen történtek lényegtel-n eltolódások, egy-két képviselő elhagyta az egységespártot és pár-

tonkivüli lett, viszont a fajvédő párt beolvadt az egységespártba és a mostani választáson már külön nem is vett részt. Mivel közel husz kerületben pótválasztás lesz, a végső eredmény még pontosan nem állapítható meg, az azonban már ma is bizonyos, hogy a pártok számarányában eltolódás alig mutatkozik, legfeljebb abban, hogy az egységespárt mandátumainak száma néhányval alatta marad az 1927-es számnak, a pártönkivüliek száma emelkedik, viszont a radikális baloldali ellenzék és a szociáldemokrácia gyengül.

Általában megállapítható, hogy a radikális baloldal, úgy az oktróbisták, mint a szociáldemokraták kísérletezése az országban a választóközönség részéről igen határozott visszautasítással találkozott.

Az ellenzéki és a pártönkivüli képviselők között jelentős számmal vannak olyanok, akik az elmúlt időben a keresztény és nemzeti gondolatnak voltak erőteljes harcosai, végeredményben tehát ők is a keresztény és nemzeti politikát erősítik, aminthogy a titkos kerületek szavazásai is azt bizonyították, hogy a magyarság lelkében e politika követésének szükségessége lankadatlanul él.

A magyar nemzet nagyjelentőségű állásfoglalása új erőt ad a kormányzatnak a nemzetért az elkövetkezendő időkben vivandó harcaihoz. Így joggal remélhetjük, hogy az erőben megújodott magyar kormányzat eredményesen munkálkodhatik a több magyar kenyér és a szebb és boldogabb magyar jövő elérésén.

Rerum novarum.

Irtá: Csintalan József.

Amikor Péter székének magasságából szólnak az emberiséghez, felfigyel az egész világ. 1891. május hó 15-én egy olyan enciklika jelent meg, amelynek szavai pár nap alatt a föld egyik sarkától a másikig visszhangzottak s amelyről azt mondotta Manning, a világhírű munkásbiboros, hogy a kereszténység 2000 éves történelmében az evangéliumok óta alapvetőbb és fontosabb kijelentés nálánál el nem hangzott.

Abban a hónapban jelent meg XIII. Leó pápa Rerum novarum kezdetű nagyhorderejű szociális körlevele, amelynek elsejét akkor legelőször ünnepelte a szociáldemokrácia a nyíltan kimondott szándékkal, hogy utjára indulva „megrohanja és lerombolja a rosszul épített társadalmat.” Súlyos, vésztiljósító zászlóbontás volt ez, nem is érthette meg a szociális kérdésekkel nem tördő s ez irányban még teljesen érzéketlen világ. Hiszen akkor még aludt a csönmör, amely önmagáról elfeledettnek tartotta a téves gazdasági rendszert, az ember méltóságáról megfeledkezve s tisztán a minden áron való jólételemre és gazdagodásra törekvő kapitalista észjárás.

Aki a Rerum novarum-ot irta zse-

niális elme, nagylátókörű egyéniség volt. XIII. Leó a lázas idők nagy embere 1810-től 1903-ig élt, kinek születésekor még a napoleoni harcok kardjai csattogtak, halálakor már a világháború terhes vilámai cikkáztak elő. Egy ilyen élet alatt lehet tele szívódní felhőkig emelkedő bölcsességgel meg lehet szerezni a tapasztalatokból leszűrű igazságok kincsét, fel lehet fegyverkezni a nagyoknak szokimondó, iránymutató bátorságával. Még biboros korában mondotta: „Lehet, hogy ti működésemet szocializmusnak mondjátok, de én tudom, hogy a legtisztább kereszténység.” Körlevelével indult új szociális utra a krisztusi eszme.

Mint Peruggia kormányzója faluról-falura járva hallgatja a szegények panaszaát, közutakat épít, ipart és kereskedelmet fejleszt, népbankot alapít, árvaházi műhelyeket szervez, üdülő kerteket létesít. Kormányzásának sok olyan ideje volt, amikor bőrtőneinek kapul tárva-nyitva álltak, mert Perrugiában egyetlen rab sem volt!

Magas állása, gazdag lelke, tudományos készsége, szociális érzéke és a reábizott hatalmas nyájának lelkiismeretben átélű szenvedése adják kezébe a tol-

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Egy kis betűhiba.

Irtá: Szilárd Róbert.

A „Fővárosi Híradó” ezt a rövid hirt közölte:

„Relytélyes öngyilkosság. Tegnap, a késő esti órákban, a Városi Park egyik elhagyott padján, holtan találták Kővágó Pétert, a hírneves bankárt. A revolver, mellyel föbelőtte magát, a pad mellett hevert. Összes értéktárgyait, ékszereit érintetlenül megtalálták. Mellényzsebében gépirásos levelet találtak, melyen bejelentette a bankár, hogy önként válik meg az élettől. Családja és ismerősei nem is sejtik, mi lehetett tettének oka. A rendőrség a rejtélyes ügyben megindította a nyomozást.”

A hirt kétszer is elolvastam. A bankárt jól ismertem, sok esetben fordult hozzám kényes megbízásokkal. Tudtam, hogy anyagi gondjai nincsenek és nem régen nősült. Egy könnyelműsége miatt tönkrement gyárosnak, Táray Andrásnak elvált feleségét vette el.

Nem értettem a dolgot, de mert minden időmet elfoglalta a nagy hullámokat vert textilcsalás, sajnálkozással tértem napirendre a dolog felett. Napokig nem is gondoltam a Kővágó esetre, amikor egy reggel telefonon megához kérezték az özvegy.

Az utolsó napok izgalmai világosan

meglátszottak a szép asszony arcán. Némán csókaltam neki kezét és ugyanolyan némán vártam felvilágosításait. Halk, szomorú hangon kezdte:

— A rendőrség tegnap befejezte a nyomozást... Kétségbevonhatatlan tényként állapította meg az öngyilkosságot...

Elhallgatott. Várakozásteljesen néztem Kővágóné és világért sem szakítottam volna félbe a beállott pillanatnyi csendet. Az asszony rövid habozás után folytatta:

— ...Nem tudok ebbe az elintézésbe belemenyugodni...

— Kétkeldek talán a rendőri nyomozás megbízhatóságában?

— Nem!... De valami bizonytalan sejtésem azt sugja, hogy Péter nem követhette el ezt a rettenetes tettet.

— Van valami oka, amire ezt a gyanuját építi? — kérdeztem meglepetten.

Kővágóné egy pillanatig mereven nézte cipőjének hegyét, aztán hirtelen rám vetette tekintetét.

— Van! — felelte határozottan. — Nem akarom ugyan a rendőrséget szemrehányással illetni, de azt hiszem ebben az esetben kissé meggondolatlanul és felületesen járt el.

— Mire alapítja ezt a feltevését?

— A fiók, amiért Péter öngyilkosságában kétkeldekem az, hogy meggyőződésem szerint a mellényzsebében talált levélkét nem ő irta...

— Miből gondolja ezt?

— Péter minden magánlevelét kézzel irta, ezt pedig géppel. Még az aláírást is... De a haláleset óta más is történt, amit nem értek... A halált követő napon a Belvárosi-körúti fiókpénztárnál beváltottak egy ötvenezer pengős, bemutatóra szóló csekket, Péter aláírásával. Erről a rendelkezésről azonban a bankban senki sem tud semmit...

— Ejha!... — tört ki belőlem önkéntelenül — Ki váltotta be a csekket?

— A fiók pénztárosa nem ismeri az illetőt, sőt a leírás alapján a bankban sem ismert rá senki.

— Megkaphatom a bucsulevelet és azt a kérdéses csekket?

— A levél itt van, a csekket pedig egy órán belül rendelkezésére bocsátom.

Szegényes adatok birtokában mentem felfedező utamra. A levél és a csekk csak gyenge támpontot nyújtott és mégis ezekből kellett kiindulnom. A pénztárostól kapott felvilágosítások és a Városi Pakban folytatott vizsgálódásaim egy lépéssel sem vittek közelebb a célhoz. Már-már azt hittem, hogy Kővágóné alaptalan asszonyi gyanura alapította meggyőződését, amikor a véletlen a helyes nyomra vezetett.

Az előbb említett textilcsalási ügyben néhány nappal később levelet kaptam a Földvári-úti posztógyártól. A levelet közönbösen olvastam el, aztán szórakozottan dobtam íróasztalomra. Elré-

vedezve könyököltem rá az asztalra és gondolataimba mélyedve járt tekintetem az ott heverő holmikon. A véletlen játéka volt, hogy Kővágó bucsulevele és a posztógyár válasza egymás mellett feküdtek. Mialatt szemem egyik írásról a másikra járt, megpróbáltam az eddigi eseményeket összegezni. Az eredmény nagyon lehaglott.

Egyszerre úgy ugrottam fel, mintha a darázs csipett volna meg. Felkaptam a két levelet, az ablak mellé, a világosságra vittem őket és mindkettőt alapos vizsgálat alá fogtam. Először azt hittem, hogy csak a szemem káprázik, de a nagyító üveg tízszeres nagyításban tette láthatóvá mindkét levélben ugyanazt a betűhibát. Az „m” betű mindhárom száran éles karcolás vonult végig, mintha éles késsel vágták volna bele. Ez a kis hiba a két levél minden „m” betűjén meg volt és hajszálnyi pontossággal meg egyeztek. Elővettem a csekket is, azt is megvizsgáltam. Azon csak egy helyen fordult elő a kérdéses betű, de a hiba ezen is pontosan jelentkezett. Nyilvánvaló, hogy mindhárom írásmű ugyanazon a gépen készült. Most már csak azt a személyt kellett megkeresnem, aki a levelet és a csekket gépen megírta.

Öt perccel később már a posztógyár igazgatójával beszéltem telefonon.

— Rendelkezésemre tudná bocsátani a gyár alkalmazottainak névjegyzékét.

— Természetesen... Talán a mi

lat, hogy az egész világ számára szociális evangéliumot írjon.

Negyven esztendő telt el azóta, s a szociális kérdés most már az érdeklődésnek nadirjától a zenitjéig emelkedett. S mégis kevés olyat mondtak e vonatkozásban az emberek, aminek alapelveit a Rerum novarum-ban meg nem találjuk.

Senki meggyőződésben nem mutatja be példaként a magántulajdon gondolatának fontosságát. Természetükhöz tartozónak mondja azt s elvetése éppen a munkás ellen volna a legnagyobb bűn. Mert mikor a munkás alkalmazásért jelentkezik és testi-lelki erejét, idejét, egészségét adja a bér ellenértékül, ez a munkabér neki olyan szent jogon szerzett tulajdona, amit tőle senki el nem vitathat. A tulajdon fogalma levegő, amely nélkül nem élhetünk.

Csávossy Elemér jézustársasági atya feltűnést keltő cikket írt a Magyar Kultúra áprilisi számában a szociális kérdéssel s megállapításait azzal üdvözölte a hivatalos marxista sajtóorgánus, hogy zászlót hajt szókimondása előtt, de első fecskének tartja őt. Mintha a jó páter volna oldalunkon az egyetlen szociológus! Nem várhatjuk, hogy arról az oldalról is jól ismerjék a keresztény kultúrártékait, ahol Marx, Bebel és Lassale iránt forr a szerelem. De legjobban ideje, hogy a nagy szociális pápa emlékét kiássa számunkra a negyven esztendő jubileum.

Mert tévedne az, „kenettől csepegő” imádságnak tartaná az ünnepeket körvelet. Bátor, férfias írás az, amelynek szerzője előtt egyedül az igazság és a népek üdvébe lebeg. Hangoztatja, hogy a munkaadó nem nézheti a munkást rab-szolgának. Embertelen dolog a nyereszkeskedés lealázó eszközeként nézni őt. A munkások bérének elvonása bosszuért kiált az égbe. Emberhez nem méltó módon tengődnek a munkások és „a néhány igen gazdag a szegények nagy tömegeire szolgál jármot rak.”

Messze vezetne taglalni a szociális orvoslás mikéntjének ismertetését, mert e tekintetben az encyklika részletekig menő aprólékosággal sorolja fel az egyház és állam, a munkás és munkaadó, a társadalom és tudomány köteleseit. Csak annyit mondunk, hogy evangélium e mű, melyet kimeríteni, eléggé jól megvalósítani talán sohasem lehet.

Alig van fontosabb társadalomtudományi fogalom, amely kimaradna a körlevélből. Sorra kerülnek: az egyenlőség, osztálykülömbőség, takarékoság, szeretet, köz és magánjog, a törvény előtti egyenlőség, lakás, élelem, ruházat, család, válás, női munka, gyermek munka, egészségügyi szabályok, sztrájk, munkaidő szabályozása, munkabér, szervezkedés, szövetkezetek, jóléti intézmények stb. Mindez nemcsak említésre és méltatásra,

gyárunkba vezetnek a nyomozás szálai? — kérdezte izgatottan az igazgató.

Sejtelveim nem árulhattam el, ezért csak kitérő választ adtam. A névjegyzéket még aznap délelőtt megkaptam de nem lettem tőle okosabb. A nevek között egy sem kellett bennem gyanút. Kénytelen voltam személyesen kimenni a gyárba. Előmutattam a tőlük kapott levelet.

— Megtudhatnám, hol írták ezt a levelet? — kérdeztem.

— A levelezési osztály valamelyik gépén, ahogy a jelzést látom — felelte az igazgató.

— Szeretném azt a gépet látni, meg kell győződnöm, nem csalnak-e meg feltevéseim.

Rövid íráspróba, majd egy kis vizsgálat igazolta, hogy jó nyomon járok. A bűnjelek ezen a gépen készültek!

— Ki használja ezt a gépet? — kérdeztem a gépirónót.

— Csak mi.

— Senki más?

— Senki... Azaz... néha...

— Nos?...

— Néha a műszaki osztálytól átjön Gergely mérnök ur, hogy egy-egy magánlevelet írjon meg... Azt mondja, olyan olvashatatlan a kézírása, hogy fontosabb leveleit kénytelen gépen írni...

— Nem hívhatná át egy percre a mérnök urat? — kértem az igazgatót.

Gergely mérnök néhány pillanat múlva belépett. Elfogulatlanul lépett az igazgató elé. Alaposan szemügyre vettem. Iparkodtam a háttérben meghuzódni, így

de határozott és biztos elintézésre kerül. Osztó igazsággal mérjük és adjunk védelmet mindenkinek — mondja a pápa — „mégis az egyesek jogainak védelmében különösen az alsóbb osztályokra kell tekintettel lenni; a gazdagok amúgy is körül vannak véve saját védőbástyáikkal (ma így mondanók: trösztökkel) s így kevésbé szorulnak rá az állami oltalomra.”

„Ha a világ meg akar menekülni a végpusztulástól, térjen vissza a kereszténység tanaihoz!” Tanács, kérdés és parancs ez a nagy pápa ajkán. Választanunk kell Krisztus és Marx között.

Ma ez utóbbit így mondjuk: Róma, vagy Moszkva! A világ pusztulásáról szóló mondat negyven évvel ezelőtt csak jóslat volt még. Ma részben valóság, egyben okulás. Mert Moszkva megalkotta

már valóságban is a krisztustalan teória gyakorlati birodalmát.

Szemlélhetjük és okulással vizsgálhatjuk e sokat ígértett bolsevista földi mennyországot, amelyről a Magyar Szemle januári száma írta: Oroszország olyan paradicsom, amelyet emberrévével öntöznek, hullákkal trágyáznak és rabszolgákkal művelnek.

Moszkva, vagy Róma! Minden más irány felől fordít e kettő között s lehet, hogy országok, népek romjain, tönkrement értékek üszkein épül fel az új világ. De az biztos, hogy annak a tannak kell kikerülni a harcból, amelyet a most ünnepezt csodálatos okmány, a szociális kérdés magna chartája, a Rerum novarum foglal magában.

Mandátum átadás.

Az újból egyhangulag megválasztott képviselőnknek a választókerület impozáns részvétele mellett ma szombaton este kellett volna a mandátumot átadni.

Az államtitkár azonban értesült a külső méreteiben is hatalmasnak ígérkező készülődésről s azon óhaját juttatta kifejezésre, hogy tekintettel a mai nehéz viszonyokra, minden külsőség nélkül adassék át a mandátum.

Az óhaj (bár sajnálattal) parancsnak tekintette a pártvezetőség, elhatározta azonban a megnyilvánuló lelkesedés hatása alatt, hogy 100 tagú küldöttség útján f. hó 6-án déli 12 órakor a belügyminisztérium nagytermében nyújtja át az egyébként gyengélkedő államtitkárnak a mandátumot.

Mint értesülünk a mandátum átadásának időpontjában városunkban 200 szegény részére ebédet szolgálnak fel.

Az államtitkár nemes lelkületből fogant elhatározása mindenesetre méltó az ő megértő és nem külsőségeket kereső Egyéniségéhez.

Az ünnepélyes átadást bár lelkek ezreinek szeretete hatja át, mégsem tekinteti lényegnek, mert hiszen az eddig végzett közirányú munka eredménye és sok ezer egyéni panasznak orvoslása adja meg az ő képviselői működésének a tartalmát.

A nagy küldöttség elviszi a hatalmas kerület hódolatleltjes üdvözlését és szeretetét a melegsivű államférfinek és diszpolgárnak, akinek életére Isten áldását kérjük!

SZINHÁZ.

Lámpalázam van, — mert elkallódtak valamire az autenticus feljegyzéseim a „Lámpaláz”-tól a Csodabár-ig. Rossz memóriámra vagyok utalva, de megkísérlem csokorba szedni azért a mult hét színházi eseményeit.

Legelső sorban azt, hogy a színészek bucsuznak. A director ur kijelentette, hogy nem győzik kívánni, míg a közönség be tudja édesgetni a színházba, kilencedikén lesz a bucsuelőadás s Tárját kikapcsolja jövő programjából, mert egy helyen nem szeret kétszer leégni, inkább elmennek a forró nyárra való tekintettel a Duna mellé.

Hát igaz, hogy kongó teremben nem nagy lelkesedéssel lehet játszani, mikor a színész háromszor hallja egymás után a szerepét, először a sugótól, másodsor-

amikor ő mondja, harmadszor pedig visszhang képében. — Volt azért a mult hétnek is ugynevezett kasszadarabja: a „Lámpaláz” és a „Csodabár”, — aztán néhány új darabja: „Sisters”, „Eltörött a hegedűm”, „Az elcsérelt ember”, a „Lámpaláz” és a „Csodabár” reprizét igazolja a kasszasiker. — A kíváncsiság nagy vonzóerő s ellenfényt kritizál még a színházat kevésbé látogató emberben is felébresztik az ambíciót önálló ítéletalkotni, ezt tehát én is kinek-kinek szabad tetszésére bízom. — A szereplőket dícsérnem nem kell azok előtt, akik látták, őket (nemcsak a két kasszadarabban) játszani, de azok előtt sem, akik nem látták, mert azokat az én gyenge dícséretem nem tudja becsalogatni az Ipartestület fényes helyiségeibe, bár igen szeretném, ha ezek a vidéki relatióban igen jó erők nehéz szívvel s nem könnyű zsebbel távoznának.

Ma a színészet is, mint minden kényeret adó foglalkozás nehéz kenyérkereset, a színészeket is, a közönséget is áldozatokat kíván a gazdasági krízis okozta pénztelenség.

De ezenkívül nem elég ma jó színésznek lenni, ehhez ma jó gyomor is kell, kell továbbá, hogy a színész akrobata, artista és jongleur is legyen, mert nem tudni, hogy a szerző melyik percre írja elő, hogy a táncos szedje a nyakába a táncosnőjét, vagy a táncosnő ugorjon ki a színpadról a zenekaron keresztül az ötödik sorban ülő két ur közti szabad székre. — Az még csak egy gyenge színháztechnikai fogás, hogy a parasztyerekből megyei hajduvá civilizálódott siheder hallgató magyar nótából átfaragott jazz muzsikára charlestone-t lejt a Riskatehén fejésétől teli zsetárral a konyhába siető Panni cseléddel. — Az ember sokszor szédeleg, nem tudja jól vált-e az agya, vagy képzelődik, vagy valami magasabb irodalmi, zeneművészeti szabály, vagy a szindarabírás legújabb esztetikája okozza-e, hogy nem érti a darabot? Pedig az mind úgy van megírva, szegény színésznek úgy kell lejátsszani, letáncolni, a dálnak sokszor előtte is értelmetlen szövegét leénekelni melódia és ritmus nélküli declamációban, mert ez most így divatos, új és szokatlan, noch nie da gewesen!

Mozivászonzra tehető trükkök nélkül nem tud ma jubilálni egy darab sem talán, igaz, hogy a következő szezónban már nem él, mert akkorra megszületik egy újabb, még trükkösebb, még értelmesebb valami, — megszületik egy sphinx: egy Csodabár.

Kedves Director Ur! Most még ma-

gához néhány szót. Legelőször is emlékeztetem arra, hogy beváltottam az ígéretemet, mikor beharangoztam a bucsuelőadást. — Recompensatióképen azt kérem, hogy ne dobasson ki a színházból azért, amiket itt írtam, mert én magukat szeretem és sajnálom, hogy ilyen jongleurkodást kell sokszor véghezvinniök s tudom, hogy sokszor maguknak is fáj, hogy színjátszás helyett artista és akrobatamutatóványokkal kell vesződniök. — De a vajadások korszakát éljük s talán megszületik egy új kor, melynek magja benne van a mában, amely mag nemesítéséhez Önöket is türelemmel, szenvedéssel kell hozzájárulniok. Dr. I.

VAJUDÁS.

Írta: Fekete Alfréd

Tavaszi dörömből lelkem ablakánál, Kigyuló fényét önti, szórja be. Az ég viruló, kékvízű tavából Zuhog, zuhog az Isten csókja le. Az Isten csókja itt ég most a számon, Hajam hurjába belekap a szél És vad ököllel tépi, szétzilálja, Nyomán a vágyak új virága kél.

Óh mondjátok meg, hogy mi lesz belőlem? Tavasz tavaszt ér, siklik mint a szán, Mit örülettel ránt a farkasüztől Lovak vadulta messze sik haván. Hát örök-éjü rab leszek, mint a bu, Mely nem suhan ki lelkemből soha? S az élet-fában a nap-csatornákat Mint szu, csak rágom: föld a csönd-moha?

Vagy elmerülök a halk végtelenség: Feledés tüledt mocsarába lenn? S hiába küzdök, pisla vágyam ellen Ezer rém támad: csak ködkép legyen! El innen messze! Fojtogat az egyhang, Megöl a zugó, dörgő némaság! Hisz lángoszlopként ott helyem az élen: Korhadt a törzsök s nem hajt friss virág!

De e bus, szürke, rabbilincses átok Befon, leránt, mint uszót a hinár... Óh Sors, te büszke, érthetetlen szándék Szánj meg és innen vigy, ragadj ki már! Tavasz dörömből lelkem ablakánál, De itt jeges tél lesz az, mely legyűr S míg rámköszönt a szerelmek világa, Elnyel a sötét, hangtalan nagy űr!

Hírek és különfélek

Előfizetési felhívás. Julius elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra. Kérjük hátralekös helybeli előfizetőinket, hogy előfizetéseiket a lapkihordónál, vidéki előfizetőinket pedig az ezen számunkhoz csatolt csekklap útján kiegyenlíteni sziveskedjenek. Anyagi támogatás hiányában a legnagyobb erőfeszítés dacára sem tudjuk e szerény lapot sem fenntartani, így erősen rá vagyunk szorulva arra, hogy előfizetőink egyrészt előfizetésük pontos bekielégítésével, másrészt új előfizetők gyűjtésével segítségünkre siessenek. Előfizetési díj negyedévre 2 pengő. A csekklapokon az előfizetési díj a hátralekossal együtt van kitüntetve.

Péter Pál napjának előestéjén a Kath. kör dalárda és köri elnökség üdvözölte Traum Péter esperes-plébános — kör elnököt, aki meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért és vendégül látta a nagyszámú megjelenteket. Sok szép dal elneklése után későn este volt, amikor a küldöttség eltávozott a plébániáról.

László nap. Sente László kormánytanácsos, palackgyári igazgató, Horváth László városi tanácsnok — h. polgármester és Horváth László karancseszli plébánost névnapja alkalmából jun. hó 27-én sokan üdvözölték barátai és tisztelői, mint olyanokat, akiknek értékes köztevékenysége, szociális és humanus gondolkodása sokaknak halálát biztosították és a köznek sok hasznót szereztek.

Tőzsdehossz és egyéb kedvező jelenségek a közgazdaság láthatárán.

A budapesti értékpapírtőzsde már hónapok óta élettelen volt és a részvények árfolyamai állandóan lefelé morzsolódtak. A külföldi értéktőzsdéken hasonló volt a helyzet, jelöl annak, hogy megszűnt a vállalkozási kedv s a tőzsdének nincs bizalma a tőzsdén jelzett vállalatok prosperitása iránt és hogy a gazdasági világválságból való gyógyulás folyamata még nem indult meg, bárhol is kívánták és jósolták azt minden oldalról. Azután váratlanul, a szószeres értelmében egyik napról a másikra, megváltozott a helyzet. A forgalom fellendült és a nagy vásárlások nyomában évek óta nem látott áremelkedések és áruugrások következtek be. A legnagyobb tőzsdei konjunktúra idejére emlékeztet ez a hirtelen ki-robbant tőzsdehossz, amelyben egész 40 százalékgig terjedő áremelkedések is előfordultak. A hirtelen jött nagy változást Hoovernek, az amerikai Egyesült Államok elnökének egy kijeientése idézte elő és ennek a kijelentésnek az volt a tartalma, hogy Amerika hajlandó egy évi moratóriumot adni a győztes európai államok háborús adósságainak fizetéseire, ha ezek az államok viszont elengedik erre az időre Németország jóvátételi fizetéseit. Óriási jelentősége van ennek a elhatározásnak, mert hiszen a gazdasági válságnak egyik legfontosabb oka az volt, hogy Németország pénzügyi és gazdasági helyzetét tönkretették a jóvátételi terhek, a német fogyasztás mindig csökkent, a munkanélküliség mindig szaporodott és ez a kedvezőtlen helyzet mindig jobban éreztette hatását a többi államra is. Azonban a többi államnak a romló gazdasági helyzetben nem volt más megoldási lehetősége, minthogy ragaszkodott a német jóvátételi fizetésekhez, hogy legalább annak jövedelmével felnövelje állami költségvetését. Egyedül Amerika olyan gazdag, hogy megtehette azt, hogy egy évre lemond a háborús adósságokból származó bevételekről és a saját erejéből teremti elő azt az összeget, amely a háborús adósságok törlesztésének a pótlására kell. Amerika megtette ezt a lépést, mert már saját maga is erősen érezni kezdte az európai gazdasági válság káros hatásait és ennek megszüntetésére érdemesnek tartotta, hogy áldozatot hozzon. Hoover elnök elhatározása egy csapásra megváltoztatta a feszült pénzügyi helyzetet Európában, minden állam fellélegzett, mert mindenütt tisztában voltak vele, hogy ilyen nagy horderejű lépés a békeszerződés megkötése óta nem történt és hogy most kilátás nyílik a háborús adósságoknak végleges rendezésére, amit tulajdonképpen már tíz év előtt, a békeké megkötésekor kellett volna elintézni, de az akkori harcias hangulatban a győztes államok ezt elmulasztották. Látjuk tehát, hogy tulajdonképpen nem egy éves moratóriumról van szó, amely már magában is elég fontos lenne, hanem arról, hogy a háborúból fennmaradt káros pénzügyi megállapodásokat megszüntessék és ez által a közgazdasági élet békéjét biztosítják. A moratórium július elsejével kezdődik és ezért az innen számítandó egy évet el is neveztek már a gazdasági élet „békeévének.” Hoover elhatározásának a híre június 20-án érkezett el a világ minden részébe és a következő nap már minden tőzsdén tombolt a hossz és rohamosan emelkedtek az árfolyamok. A tőzsde mindig a leggyorsabban reagál az egyes gazdasági eseményekre és a tőzsdéi megmozgások mit szólnak az európai politikások Hoover tervéhez, fenntartással fogadják-e, vagy feltétel nélkül, a tőzsdén megérezték, hogy vége a gazdasági depresszió korszakának és talán soha többé nem térnek vissza a mostani alacsony árfolyamok. Sok milliárdra becsülik azt a nyereséget, amely a tőzsdepapírokban az áremelkedés következtében előállt. Nálunk a legfeltűnőbb áruugrás a Magyar Államkassza Készletében állott be. A Hoover üzenetét megelőző napon 338 pengő volt a közszen árfolyama, a következő napon 371-re ugrott fel, a rákövetkező napon pedig 414-ig folytatta az áremelkedését és most is körülbelül ezen a szinten áll. A többi papírokban nem volt ilyen nagyarányú áruugrás, de ugyancsak egy papír sem maradt ki az áremelkedésből és a legtöbb értékben legalább 10 százalékos áruugrás mutatkozik. A nagyarányú papir-

vásárlások egyik oka az, hogy azok a spekulánsok, akik alacsonyabb árfolyamokra dolgoztak a tőzsdén, a veszteségtől félve, lefedő vásárlásokat bonyolítottak le.

A terménytőzsdén nem volt kimondott áremelkedés, de a hangulat itt is jó és minden remény meg van arra, hogy a kivitelezési üzlet kedvező lesz, mert a magyar buza minősége jó és ezért messzebb országokban is versenyképes. Ugyanis a teljes beéréskor mérsékelt meleg volt az idő és ezért a gazdák jóminőségű búzára számítanak. Ha az ideji buza sikértartalma jó lesz, akkor hozzá lehet keverni a tavalyról maradt készletekhez és az azoknak minőségét is fellehet javítani ezen a módon: ez azután megfogja könnyíteni a tavalyról maradt készletek eladását is. Az ideji termésű cikkek közül a terménytőzsdén már történtek kötések ny roszban, amelyet 4:50 pengőért adtak el hegyeshalmi fuvarparitásban. A szállítás természetesen csak később történik. Új őszi árpanak 14:25—14:50 pengő az ára budapesti fuvarparitásban. Új repcét 21 pengőért kínálnak.

A kedvezőbb tünetek között még fel kell említeni azt is, hogy külkereskedelmi mérlegünk újból javult, pedig az előbbi jelentős deficitet mutatott. Áprilisban és májusban különösen az állatkivitel terén mutatkozik javulás és a legutóbb nyilvánosságra került adatok szerint 5 hónap alatt összesen 374 millió pengő értékű vágó és ígás állatot vittünk ki külföldre. Májusban különösen szembetűnő volt a javulás, mert csaknem ugyanannyit exportáltunk, mint januárban, a kivitt állatokért kapott összeg mégis 4 millió pengővel nagyobb volt. Ez az értékelkedés annak tulajdonítható, hogy szarvasmarha kivitelünk mennyiségben emelkedett.

Humor a poros padok világából.

Gyűjtötte: Vadkerti Béla bírárs. tanító.

Hogyan születik minden ember.

Nagy csend van. Vizsgáznak a gyermekek az élet legszebb, leggyönyörűbb tudományából a hittanból.

Az asztalon rózsák illatoznak. A nap aranyos sugarai fényfoltokat rajzolnak a padokra, gyermekarcokra, képekre, térképekre.

A fiatal lelkes selyem címádjában visszatükröződnek a megilletődött növendékek. Éppen Pistát szólítja fel felelésre a tisztelendő ur.

Pista a gólyanén fia. Mindent szeret a világon csak tanulni és iskolába járni nem.

Hitoktatója mosolyogva néz rá. No Pista, hát, hát mivel, hogyan, miképpen születik minden ember erre a világra?

Pista bámul, nézelődik, sűrű-forog, jobbra-balra tekintget, végre hosszas hallgatás és kérdés ismételtgetése után neki-lendül s kibőki természetes eszének sugallatát. Minden ember ruha nélkül születik erre a világra. A nagy hahotázás közben Pistát kacagva ülteti le lelki kalauza... mire Pista méltatlankodva mondja „Édesanyámtól hallottam.”

Városi közgyűlés. F. hó 3-án d. u. 3 órakor a Híszkegygyel nyitotta meg a polgármester a közgyűlést. Dr. Fügus Béla főjegyző a polgármesteri jelentést olvassa fel: dr. Sztranyavszky Sándor egyhangú megválasztása alkalmából üdvözölte a város közönsége nevében. Az államtitkár megleghangú táviratban köszönte meg az üdvözlést. — Megemlékezik háziaszlóaljunk 10 éves jubileumáról, — a lovasleventék látogatásáról, az ipartestületi székház nagyszabású felavatásáról. — Bejelenti, hogy az egészséghez építkezésére vonatkozó határozatot megváltoztatta a minisztérium és új pályázat kiírását rendelte el. A pályázat f. hó 24-én le is járt. — Ezen bejelentések után a Tarján pataknak a Kassai-sor felé eső oldalának felépítéséhez járult hozzá a közgyűlés s az építkezést 50—50 százalékból Szmolka Mihály mérnök és Bulyovszky Lajos közműves iparos vállalkozónak adta ki. — A Pécskő-uccai csatornának helyi mosott kavicsból való készítését

NE KISÉRLETEZZÉK!

EZÉRT ISMÉTELJÜK:

NE KISÉRLETEZZÉK!

SINGER VARRÓGÉPEK

világhírűek!

Singer varrógép részvénytársaság

Salgótarjáni fiókja: Fő-ucca 23 sz. (Városházával szemben.)

A jó varrógép gyártása precíziómunka!

Ezért nem tud minden gyár varrógépet előállítani!

Singer varrógépek azonban évtizedes tapasztalatok alapján, kizárólagosan varrógépeket gyártó üzemben készülnek!

rendelte el a képviselőtestület, felelősséget vállalva a kavics jóságáért, továbbá mert ezáltal a város javára megtakarítás érhető el. — A palackgyár melletti Huta-uccában csatorna létesítését határozta el a közgyűlés. — A róm. kath. templom déli oldalán nyitott új uton támfalat építet a város, de karbantartásáról az ingatlan tulajdonosok tartoznak gondoskodni. — Wilhelm Mórnek földszintes ház építését engedélyezte a Menház uccában. — A munkanélküliség egyhiteése érdekében sürgős lépéseket tett a város polgármestere újabb segély kiutalása iránt. Egy felszólalással kapcsolatban a polgármester és Horváth László h. polgármester informálta a közgyűlést a tavaly október hó óta városunkban lefolyt és ma is folyamatban levő nagy aranyu segélyezésről, mely cca 400 felnőttnak és 2800 gyermeknek juttatott különféle segélyezést. A csendes, de nagyszabású segélyezésről inkább csak az érdekeltnek tudnak. A képviselőtestület megnyugodva vette tudomásul az eddig és jövőben teendő lépéseket, melyek a vállalatok állandó leépítésével, természetesen nem tarthatnak lépést. — Dr. Förster Kálmán pénzügyi bizottságát egyhangúlag jóváhagyta a közgyűlés. — 10 tagú takarékpénztári bizottságot küld ki a képviselőtestület a városi kiadások csökkentésére. — A Rimaszombati (Kath. Kör mögött) utnak támfallal való ellátásáról nem hozott határozatot a közgyűlés, mert Percze István biz. tag kifogásolta azt, hogy a város 100 százalékban a háztulajdonosokkal fedeztesse az építési költséget, melyet 5 évre előlegezne a város. Újabb felmérések és helyszíni bejárások után fog döntést hozni a közgyűlés. — Szilfika Ferenc és társainak kérelméhez hozzájárult, mely szerint az acélgyár mögötti, O.F.B. telken levő házakba villanyt vezessenek a Skb. rt. való szerződéses megállapodás szerint. — Gacsof bolgárkertes bérlelendés iránti kérését elutasította a közgyűlés, ugyszintén Rosenberg Sándor és nejének a házkölcsonörlesztés elhalasztása iránti kérését is. — Vitéz Ádám Endre 3200 P. házbiztosítékából 1000 pengő feloldott a képv. test. — Néhány honosítási ügygel fejeződött be a közgyűlés, mely a kötött lakások feloldásáról a következő közgyűlésen fog határozni.

Eljegyzés. Örömmel értesülünk, hogy Oláh Miklós acélgyári isk. igazgató Nussyka leányát f. évi június 29-én Salgótarjánban eljegyezte Éites Sándor m. kir. gyalogsági hadnagy. A jegyespárnak és a szülőknek szívből gratulálunk.

Prímicia. Vasárnap (28-án) d. e. tartotta első szentmiséjét Hinel Pál végzett budapesti teológus. A szentbeszédet Traum Péter esperes-plébános mondta, aki mélyeséges gondolatokkal telt beszédeben a papi hivatás magasztosságáról, annak terheiről, nagy felelősségeiről elmélkedett, majd a szülők, testvérekhez fordult szerető szavakkal. A nagyhatású

szentbeszéd után az ifjú pap elmondta első szentmiséjét, melynél a manuductori tisztet Traum Péter plébános látta el, míg az assisztenciában a diakonus Márkus Lajos hittanár, subdiakonus Olay István egri teológus és Gyetvay Géza esztergomi növ. pap vettek részt. A templomot zsufolásig megöltötték a hívek ezek, akiket külön-külön részesített első áldásában az ujmisés. — Hinel Pált az egyh. m. főhatóság Ltkére helyezte.

Aranyérmél és az evvel járó bel-dugulás, repedés, kelés, gyakori vizezési inger, derékfájás, mellszorulás, szivdobbogás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez.

A munkásság erőteljes megmozdulása az O. T. I. sérelmes rendelkezései ellen. A Tárládák központosítása óta állandóan folytatta a munkásság azt a harcot, melynek célja, hogy néhány antiszociális paragrafus megváltoztatását kieszközölje. Különösen sérelmesnek tartják azt, hogy csak 40 kidolgozott év után részesül az alacsony nyugdíj teljes járulékában a munkás, azonban ebben is csak akkor, ha 65-ik életévét betöltötte. — Ennek a nem humánus rendelkezésnek a módosítását a következőképpen szorgalmazzák évek óta. — 1) Rokkantsági nyugbért kapjon az a biztosított a) aki 60. életévét betöltötte; b) aki 30 szolgálati évvel bír és 55-ik életévét betöltötte; c) aki mint földalatti munkás 25 szolgálati évvel bír és 50-ik életévét betöltötte. 2) A várakozási idő, a jelenlegi 10 évről 5 évre szállíttassék le. 3) A nyugbék olyan mértékben emeltesse fel, hogy abból a munkásság — hosszú és nehéz évek után — törhető életmódot biztosíthasson magának. — Ezen kívül van sok sérelmes rendelkezés, amelyekkel fentiekkel memorandum foglalta még 1927-ben a Ker. Szoc. szakszervezet helvi csoportja nyújtott át a megboldogult Dr. Vass népi. miniszternek és kerületünk képviselőjének Dr. Sztranyavszky Sándor államtitkárnak. — Azóta tavaly májusban az O. T. I. országos közgyűlése előtt a Ker. Szoc. helyi csoport az Orsz. központ utján ismét memorandumban szorgalmazta a sérelmek orvoslását, melyekre Dr. Ernst népi. miniszter válaszolt s biztató kijelentéseket tett. — Ugy tudjuk más munkáscsoportok is ostromolják a népi. minisztert. Képviselőnk múlt heti látogatása alkalmából úgy a Ker. szocialisták külön is, mint az acélgyári összmunkásság az O. T. I. sérelmes rendeletei ellen kért támogatást az államtitkártól, aki megígérte, hogy a memorandumba foglalt sérelmek orvoslását minden erejével szorgalmazni fogja.

Eladók 1 és 6 hetes Khaki Campbell fajkacák 1:10 és 2:50 P-ös drb-kénti árért. Nagyalomás: Fő-u. 141. sz. Bada-csony-szálloda mellett.

Aktívek a szivmüködése rendellen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székelést, ha naponta reggel éhgyomorra megisznak egy kis pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet. Szívszakorvosok megállapították, hogy a **Ferenc József** víz szívelzsírosodásnál és billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. A **Ferenc József** keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Hirdetés. Okl. tanító jutányosan biztos sikerrel, felelősséggel készít elő polgáristákat, közéiskolásokat javító vizsgára. Ugyanott hegyelű és német nyelv tanítása. Cim a kiadóban.

Pályázati hirdetmény.

A Salgótarjáni Ipartestület pályázatot hirdet italmérő-üzletvezetői állásra. Pályázati határidő 1931. július hó 13. napjának este 6 órája. Feltételek meg tudhatók az ipartestületben az esti hivatalos órák alatt, vagy íj. Timaróczy Sándor ipartestületi elnöknel. Az állás 1931. augusztus hó 15-én elfoglalandó.

Ipartestületi elnökség.

A magyar mezőgazdaság színvonala.

Mezőgazdaságunk állapotáról legutóbb jelentést készített az Országos Mezőgazdasági Kamara és a jelentés termelési viszonyainak jellemzésénél megelégedéssel állapítja meg, hogy mezőgazdasági termelésünk a rendkívül súlyos viszonyok között is örömdetes fejlődést mutat. Rése volt ebben a földmívelésügyi kormányzat több irányban helyesen és tervszerűen alkalmazott gondoskodásának, lényegében mégis a magyar gazdák csüggedetlen, szívós kitartása tartotta fenn ilyen viszonyok között az ország termelését. Az addig csak alárendeltbb jelentőségű termelési ágak produktumai egyre nagyobbodó mennyiségben kerülnek ki vitelre, anélkül, hogy hiányukat a belső fogyasztás a legkisebb mértékben megérezné. A termelés helyes irányu fejlesztése egyúttal azonban gazdanépünk egészséges termelői ösztönére is vall, amelynek következtében a gazdák sietnek felkarolni a mai viszonyok között jövedelmezőbbnek mutatózó termelési ágakat. Természetes, hogy a gazdák pénztelensége következtében a belterjes gazdálkodás nem érhetett el minden téren olyan nívót, mintha a gazdasági válság nem zavarná mezőgazdasági termelésünk fejlődését. Így például a műtrágyafogyasztás terén a többi államokkal szemben még meglehetősen hátra vagyunk, pedig a műtrágya használata igen fontos a belterjes gazdálkodás szempontjából. Magyarországon 1930-ban alig 6000 vagon műtrágyát használtak föl a gazdák, holott az elmúlt években ennek több, mint a kétszerese fogyott el a gazdaságokban. Különösen 100 holdon aluli gazdák használtak fel nagyon csekély mennyiségű műtrágyát.

Ezért nagyon fontos a földművelésügyi kormánynak arra irányuló terve, hogy a műtrágya használatát kifizetődövé tegye még a mai buzaárak mellett is. E célból azt tervezik, hogy kedvezményes áron és kamatmentes kölcsön mellett fogják az egyes gazdákhöz eljuttatni a műtrágyát. Hír szerint mintegy 10 000 vagon műtrágyát akarnak szétosztani az ősszel ilyen kedvezményes akció során. Ez a terv kapcsolatban van a jobb minőségű búzák termesztésének a bevezetésével is. Mint tudjuk, a legmegfelelőbb vetőmagvakat csere után fogják kapni a gazdák és már ebben az évben körülbelül 1000 vagon kitűnő vetőmagvat fognak szétosztani. A jobb minőségű búzáknak természetesen jobb az ára, még a mai viszonyok között is, amint a tisztavideki búzák áránál látjuk. Az ilyen jobb áron eladható búzák termesztésénél természetesen jobban kifizetődik a műtrágya használata is.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara említett jelentésében felsorolja azokat az irányelveket és feladatokat, amelyeket a mezőgazdasági a legsürgősebb követelményeinek tekint. A kamara szükségesnek tartja, hogy az ország közgazdasági politikájában és a kormányzatban mindent megelőző programmá kell tenni a mezőgazdasági válság megoldását és ehhez képest minden eszközt és intézkedést első sorban a mezőgazdasági érdekek szolgálatába kell állítani. Szükséges, hogy az

állambiztartásban keresztül viendő takarékoság mellett is biztosítsa a kormányzat a mezőgazdasági védelméhez és fejlesztéséhez fokozott mértékben szükséges kiadásokat. Mivel a válság egyike a mezőgazdasági termékek rossz értékesítésében gyökerezik, legelső sorban ennek a megoldására kell irányítani a kormányzat teendőket, mégpedig úgy a kiviteli, mint a belső forgalomban. A külföldre irányuló termékek minőségét, márkázását törvényesen szabályozni kell és meg kell találni a módot arra, hogy a buza és a rozs belföldi ára a termelési költségekkel arányba kerüljön. Rendezni kell a mezőgazdasági termékek belföldi értékesítését nehezítő terheket, így a forgalmi adókat, a borfogasztási adót, a városi kövezetvámot és a piaci illetékeket. Törvényes intézkedésekkel, nevezetesen az uzsora törvény megalkotásával kell meggátolni a hitelválság nyomán különböző formában elterjedt uzsorát, meg kell honosítani az ingójelzálog intézményt (hogy a gazda szárazsámaira és gépjaira és más felszerelési tárgyakra is kaphasson kölcsönt), továbbá meg kell erősíteni a mezőgazdasági szövetkezeteket és más alternatív hitelszerveket. Szükség van az ipari védővámok revíziójára, a kartelek szervezkedésének a támogatására, amelyek a gazdák termelési és egyéb szükségleteinek előnyösebb beszerzésére alakultak. Intézményesen kell megvédeni a gazdaosztályt az adózás terén még mindig tapasztalható aránytalanság ellen. Szükség van végül a tervbe vett új közúti törvény mielőbbi elkészítésére, illetőleg ennek más igazságosabb, arányosabb adóval való helyettesítésére. A kamara ez a nagyszabású programja feléleli a mezőgazdasági munkáskérdés megoldását és kívánatosnak tartja, hogy elősegítsék a vásárlóképes kisgazdák birtokvételét és a tagosítások könnyebb keresztülvitelét.

Szentkúti zárándoklat. A szentkúti zárándoklatok folyamán f. hó 5-én az ország összes vasutasai tartanak zárándoklatot. A minden oldalról való bejelentések azt mutatják, hogy a vasúti vasutasság ezrei keresik fel vasárnap a kegyhelyet. Városunk vasutassága vasárnap a reggeli fél hatos és nyolc órai vonattal indul el. A mátraverebély szentkúti kolostor megállóhelyétől Mavart áll rendelkezésre, amely 1 P. 30 f. v. teldijjal oda-vissza szállítja a zárándoklatot.

Öngyilkos diákok. A legrégibb feljegyzések között sem találunk annyi öngyilkossági esetet, mint a világháborút követő években. Az emberi társadalmak berendezését tanulmányozó tudósok véleménye nagyon megoszlak arra vonatkozóan, hogy tulajdonképpen mi az oka ennek a járványszerű tünetnek? Vannak, akik azt állítják, hogy a háborúban és az utána következő forradalmakban elértéktelenedett az emberi élet és ennek egyenes következménye az életnek saját kézzel való kioltása, mások pedig az általános gazdasági helyzet mostohaságában keresik a magyarázatot. Lehet, sőt valószínű, hogy mind a két tábornak igaza van, de nem külön-külön, hanem még ehhez a két alaphoz járulnak olyan okok is, amelyek valamelyes gyenge alapot nyújtanak az igazság keresésében. Erkölcsei szempontból ugyanis nem lehet mentséget találni az ilyen erőszakos halálra. Különösen szomorú lenyűvet korunkra a legutóbbi időben elszaporodott diák-öngyilkossági láz, mely valósággal divattá vált az iskolai év végén a bizonyítvány kiosztása idején. A régi világban elképzelhetetlen volt az öngyilkos kisdíák. Legfeljebb arra volt példa, hogy az elkeseredett rossz diák nagy bujában beverte a tanár ablakát, de már ez is országos feltűnést keltő hír volt, és a magáról megfélelkezett gyermeket kizárták az ország valamennyi iskolájából. De a halálra nem gondolt soha senki. A mai zilált anyagi és erkölcsi világnak kellett eljőnie, hogy ilyen olcsó és hitvány legyen már a gyermek élete is. Még gondolatban is tartózkodunk attól, hogy kell mondanunk, hogy a fegyelem meglazulásának és az értetlen korban az öntudat helytelen kifejlődésnek tulajdonítjuk ezeket a visszaeseteket. Békében a diák szemében olyan tekintély volt a tanár, és a szülő, hogy a szavuk és parancsuk áthágására legalább is súlyosabb kérdésekben gondolni sem mertek. A huszadik század általános nevelési rendszerében van a hiba, mely szép szóval, keztyűs kézzel

bánik a rakoncátlan és csínyeket kedvelő diákkal, ahelyett, hogy állandóan erős kézzel fogná. Az anyagi bajokkal küzdő tanár figyelmét a kenyérkereset vonja el a diákjaitól, mely talán első pillanatban merész állításnak látszik, de teljesen helytálló. Az apró felülelességek észre sem vett sorozatából lassanként évek alatt rendszer fejlődik ki, melyet csak azok vesznek észre, akik már távol állnak az iskolától és csak gyermekeik viselkedéséből, szavaiból és cselekedeteiből következtetnek arra a nagy nevelésbeni változásra, amely az utóbbi időben hatalmasodott el és hivatalos jóváhagyásban is részesült. Azt hisszük, nagyon közel járunk az igazsághoz, amikor ebben a változott nevelési rendszerben keressük a baj okát. A világháború utáni kor szelleme tükröződik az öngyilkos és betörő bandákat alakító diákok cselekedeteiben, akik az észrevétlenül beléjük sűrűsödött felülelesség következtében semmit sem vesznek komolyan, bátor fejjel belevágnak mindenbe és ha megakadnak, ha komoly veszedelem és szomorú következmény vár rájuk, egyszerűen eldobják maguktól az életet.

Hirdetmény. Salgótarjánban 1931. július hó 20-án, hétfőn és 21-én, kedden országos vásár fog tartatni. Július 20-án, hétfőn állatvásár és 21-én, kedden kirakóvás. Kocsiba fogott lovakhoz, ha nem is eladó, járlevéllel magával hozandó.

A csendőrség 1931. első negyedévi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. 1931. január, február és március hónapokban a csendőrség működési területén összesen 21.393 (21.478) büntetett és vétség, továbbá 33.960 (34.270) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntettek és vétségeknél 21.280, a kihágásoknál 33.932 esetben vezettek eredményre. 185 büntetett és vétség, továbbá 28 kihágási esetben a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatban a csendőrség összesen 2.152 (2.521) egyént vett őrizetbe és 68.200 (68.399) egyént jelentett fel különböző törvénysértések miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 6.018 (5.700) lopás, 3.449 (3.745) rágalmas és becsületsértés, 3.298 (3.589) testi sértés, 2.070 (1.862) csalás, 987 (956) orgazdaság és bűnpártolás, 1.282 (955) sikkasztás, zárórás és hűtlenkezelés, 795 (939) vagyonrongálás, 685 (641) gyújtogatás és tüzeset, 423 (542) magánlaksértés, 340 (405) ember élete elleni bűncselekmény, 255

(259) rablás és zsarolás, 295 (202) okirat-hamisítás, 85 (16) pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg. A zárójelben levő számok a múlt év első negyedének statisztikáját mutatják.

Eladó ház Kisterenyén, mely áll 3 szoba, 2 konyha és mellékhelyiségből, mely üzletnek is alkalmas olcsón eladó. Tulajdonos: Hegedüs Gyula Kisterenye, Kolozsvári-utca 11 szám.

Villany szerelést

olcsón vállal, szerel és javít.
íj. **TIMARÓCZY SÁNDOR**
villanszerelő és műszerész.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a Salgótarjáni Takarékpénztár Részvényeseit, hogy a folyó hó 1-én megtartott rendkívüli közgyűlés az alaptörke felemelését határozta el.

Az új részvényekre az elővételi jog a régi részvények felülbélyegzése alapján történik azok készpénz befizetés ellenében az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt 1931. év július hó 2-től július hó 31 déli 12 óráig vehetők át.

az Igazgatóság.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától.
7224/1931.

Dr. Förster Kálmán
alapítvány évi kamatainak pályázata.

Hirdetmény.

A nevemet viselő 4000 pengős segélysegélyző alapítvány évi kamata, egy esetleg több, segélyezésre érdemes segélyesorsu salgótarjáni lakos között osztandó szét.

A segély iránt bélyegtelen kérvénnyel pályázhatnak f. évi augusztus 4-ig salgótarjáni lakosok, korra, nemre és valásra való tekintet nélkül.

Salgótarján, 1931. június 27.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

Megérkeztek az újabb divatujdonságok

Donászy Viktor MAGYAR DIVATÁRUHÁZÁBA! Legújabb divat!

Bemberg selymek a legdivatosabb mintákból, dus választékból.

Nagy választék fürdőruhákban és sapkákban.

Aki nálam veszi a hires G. F. B. harisnyáit, minden pár harisnyához ingyen kap egy kis bőrdöfőt!

Minden pár G. F. B. harisnyáért jótállok!
Utazóbőrdöfőkből nagy választékot tartok!

Teljes tisztelettel:

DONÁSZY VIKTOR

„Magyar Divatáruháza” Salgótarján.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

4 Sz. 5 V.

8 Sz. 9 Cs.

11 Sz. 12 V.

Pokol hősei.

Hangos dráma 7 felv.

Hogy kell a nőkel bállni

6 felv.

HAROLD LOYD első

hangos vigjátéka.

Harold bajban.

Kieg.: **Babaálom.**

Jönl

Jönl

Királynő férje.

Kezdetek: Szerdán, csütörtökön és szombaton este 7 és 9, vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órákor.